

UTU-HE, eli: HE jätelain, ympäristönsuojelulain ja hallinto-oikeuslain muuttamisesta

JÄKKI 12.6.2025

Tausta

- Taustalla YmVM 3/2021: *Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää mahdollisuudet säätää [ympäristölupaa] kevyempi, erityisesti jätteen luokittelun päättymiseen sovellettava uusi menettely, jossa toimivalta keskitetään yhdelle viranomaiselle.*
- Laajapohjainen UTU-työryhmä, toimikausi 9/2021-12/2023
  - [loppuraportti](#) ”Ehdotus uuden päätöksentekomenettelyn luomiseksi uusiomateriaalien tuotteistamiseksi”
  - Päätöksenteon keskittäminen (LVV) ja sujuvoittaminen (kuulemiset, valitusoikeudet minimiin)
  - Valituskelpoinen viranomaispäätos (oikeusvarmuus vrt. itsearviointi)
  - Vaihtoehdot A ja B:
    - Aina erillinen UTU-menettely, ei voisi ratkaista enää ympäristöluvassa (A)
    - UTU-menettely + mahdollisuus käsitellä asia myös ympäristöluvan yhteydessä (B)

Lausuntokierros 20.11.-31.12.2024

- HE:n lausuntoversion pääsisältö
  - Jätelaissa säädettäisiin uusi hyväksymismenettely aineen tai esineen luokitteluksi *sivutuotteeksi tai jätteeksi luokittelun päättymiseksi*. Päätöksenteko UTU-asioissa keskitettäisiin uuteen Lupa- ja valvontavirastoon
- 47 lausuntoa: 6 etujärjestöä, 8 yksittäistä yritystä tai kansalaista, 2 kansalaisjärjestöä, 21 viranomaista tai tuomioistuinta => tärkeitä eväitä HE:n viimeistelylle
- Lausunnoissa laaja kannatus erilliselle uusiomateriaalien tuotteistamista koskevalle viranomaismenettelylle.
- Ei suoria kannanottoja mallien A ja B välillä – hyviä argumentteja molempien mallien puolesta ja vastaan.

Jatkovalmistelu lausuntokierroksen jälkeen

- Säädösteknisten yksityiskohtien lisäksi jatkovalmistelun pääteemoja:
  - Sääntelyvaihtoehdot: malli A vai malli B?
  - Valitusoikeudet (kansalaisjärjestöt, viranomaiset)
  - Siirtymäsääntely – mitä tapahtuu ennen lain voimaantuloa tehdyille päätöksille?
- Laaja sidosryhmätapaaminen uudistettujen pykäläluonnosten pohjalta 28.3.2025
- Useita pienempiä sidosryhmätapaamisia huhti-toukokuussa

YM virkakunnan ehdotus: malli B1

Menettelyä koskeva malli: UTU-menettelyn suhde ympäristölupaan	Ei enää jätettä (EEJ)	Sivutuote
A1. Päätöksen voisi tehdä vain UTU-menettelyssä, ei ympäristölupamenettelyssä (lausuntoversio).	X	X
A2. EEJ-päätös on tehtävä UTU-menettelyssä ja sivutuotepäätös osana ympäristölupaa (sidosryhmätilaisuuden 28.3. versio)	X	-
B1. Molemmat päätökset voisi tehdä UTU-prosessissa, mutta myös lupaprosessissa/ilmoitusmenettelyssä silloin, kun asia tulee vireille osana lupahakemusta/ilmoitusta. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen olisi pyydettävä LVV:n lausuntoa ennen UTU-asian ratkaisemista.	X	X
B2. EEJ-päätöksen voisi tehdä UTU-menettelyssä tai luvassa, mutta sivutuotepäätöksen vain luvassa.	X	-

Nostoja ehdotuksen sisällöstä (1)

- ”Luokittelupäätös” = ehdotetussa uudessa jätelain mukaisessa menettelyssä tehty päätös materiaalin sivutuotteeksi määrittämisestä tai jätteeksi luokittelun päättymisestä
  - Hakemusten sisällöstä tarkemmin VNA:ssa – tärkeää hakemusten laadun ja päätöksenteon sujuvuuden kannalta
- LVV:n päätökselle luokitteluasiassa ohjeellinen 3 kk määräaika
- Valitusoikeudet luokittelupäätöksestä
  - Ei valitusoikeutta yhdistyksille ja säätiöille
  - Viranomaisten valitusoikeudet pääosin sellaisena kuin ne VAU-uudistuksessa (HE 13/2025) on määritetty: ei valitusoikeutta LVV:n sisäiselle yleisen edun valvontayksikölle, mutta toimivaltaiselle markkina- ja ympäristövalvontaviranomaiselle säädettäisiin valitusoikeus, eikä kunnille tai niiden ympäristönsuojeluviranomaisille

Nostoja ehdotuksen sisällöstä (2)

- Muutokset ympäristönsuojelulakiin
  - 42 § ja 115 e §: kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on pyydettävä LVV:n lausunto käsitellessään ympäristölupahakemuksessa tai yleisessä ilmoitusmenettelyssä vireille tullutta luokitteluasiaa (päätösten yhdenmukaisuuden ja ennakoitavuuden parantaminen)
- Siirtymäsäännös
  - Vanhat YSL:n mukaiset lupa- ja ilmoituspäätökset jäävät voimaan, mutta päätökset eivät saa pysyvää oikeussuojaa, ts. niitä voidaan muuttaa tai ne voidaan peruuttaa luokittelupäätöksen muuttamista tai peruuttamista koskevien jätelain pykälien nojalla, jos esimerkiksi uusia riskejä ilmenee.
  - Muut vanhat viranomaistoimet kuten valvontaviranomaisen lausunnot: toiminnanharjoittajan olisi haettava luokittelupäätöstä vuoden 2029 loppuun mennessä tai muuten materiaali katsotaan jätteeksi.
- Muuta olennaista: RASTERI-hanke tuottaa riskinarviointikehikon luokittelupäätöksille ja ohjeistaa säädösten rajapinnoilla (jäte-tuote) toimimista.

Jatkoaskeleet

- Tekninen viimeistely kesän aikana
- HE syyskaudella (vko 40?)
- Voimaantulo vasta 1.1.2027 jotta saadaan aikaa täytäntöönpanotoimille:
  - hakemusta koskevan VNA:n valmistelu
  - Sähköisen hakemuksen ja uusiomateriaalirekisterin rakentaminen
  - LVV:n järjestäytyminen ja asiantuntijuuden keskittäminen

Kiitos!

anna-maija.pajukallio@gov.fi

jussi.kauppila@gov.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment